

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASI PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı 792
Tarih 11.05.2010

10/823

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Uygulamaya konulmak istenen HES projelerinin, insanlarımız, doğal çevremiz ve su kaynaklarımız üzerindeki olumsuz etkilerinin incelenmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasamızın 98, TBMM İçtüzüğümüzün 104 ve 105. maddeleri gereğince Araştırma Komisyonu kurularak sorunun araştırılmasını arz ve talep ederiz.

1. MEHMET NEZİR KARABAŞ - BİTLİS
2. SELAHATTİN DEMİRTAŞ - DİYARBAKIR
3. GÜLTAN KIŞANAK - DİYARBAKIR
4. AYLAKAT ATA- BATMAN
5. BENĞİ YILDIZ - BATMAN
6. AKIN BİRDAL - DİYARBAKIR
7. EMİNE AYNAL - MARDİN
8. FATMA KURTULAN - VAN
9. HASİP KAPLAN - ŞIRNAK
10. HAMİT GEYLANİ - HAKKARİ
11. İBRAHİM BİNİCİ - ŞANLIURFA
12. M. NURİ YAMAN - MUŞ
13. MEHMET UFUK URAS - İSTANBUL
14. OSMAN ÖZÇELİK - SİİRT
15. ÖZDAL ÜÇER - VAN
16. PERVİN BULDAN - İĞDIR
17. SEVAHİR BAYINDIR - ŞIRNAK
18. SEBAHAT TUNCEL - İSTANBUL
19. SİRRI SAKIK - MUŞ
20. ŞERAFETTİN HALİS - TUNCELİ

GEREKÇE

AKP Hükümetinin, ülkemizde ki her su kaynağına göz diktiği ve her su kaynağını tek tek, adım adım yağmaladığı bir döneme tanıklık ediyoruz. Her ne pahasına olursa olsun, her kaynaktan maksimum faydalanma anlayışıyla hareket eden hükümet, Ilısu ve Munzur projeleriyle giriştiği doğa, tarih ve kültür katliamlarına, vadilerimizi kurutacak olan küçük HES projeleri ile yenilerini eklemeye çalışmaktadır. "Su akar Türk bakar" atasözünü değiştirerek "Su akar Türk yapar" olarak çeviren bu günkü iktidar, yakın gelecekte kenarında oturup bakacağı su kaynağı bulamayacağının aymazlığı içindedir. Türkiye genelinde sayıları 1700 bulan HES projeleri ile akarsularımız ve derelerimizin tamamı kaynağından kuşatılmış durumdadır. Hidrolik enerjiden en rasyonel biçimde yararlanılması, enerji alanında dışa bağımlı olan ülkemiz açısından elbette ki önemlidir. Ancak, 'Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik' sonucunda HES uygulamaları, doğa ve çevre talanına dönüşmüştür. DSİ ve EİE kol kola geliştirdiği bu Yönetmelik kapsamında müracaat edilemeyecek tek bir su kaynağı hatta tek bir su damlası bile göz ardı edilmemiştir. Bu da yetmemiş olacak ki Doğu Karadeniz Bölgesi'nde hemen her dere üzerinde birden fazla özellikle, İkizdere'de 21 adet HES projesi yapılmıştır.

Asli görevi, çevreyi, ormanları ve topyekûn yaşam alanlarımızı korumak olan Çevre ve Orman Bakanlığı, ülkemizdeki hemen her dere üzerinde en az bir adet olmak üzere yaklaşık 1700 nehir tipi HES projelerine seyirci kalarak onay makamı durumuna gelmiştir. Kurulu gücü 10 MW ve altı olarak hazırlanmış bu projelerin çoğunluğu, 17.07.2008 tarihli ÇED Yönetmeliğinden önce başvurusu yapıldığı için ÇED raporu hazırlama yükümlülüğünden muaf tutulmuşlardır. Konunun araştırılması halinde, kurulu gücüne göre zorunlu olan ÇED raporlarını bir elin parmaklarını geçmeyen sayıdaki ÇED firmaları tarafından hazırladığı ve Bakanlığın ÇED raporuna bakışının ise tamamen bir formaliteden ibaret olduğu görülecektir. ÇED sürecindeki başka bir garabette, kurulacak santral ile santralden elde edilecek enerjiyi ulusal ağa iletecek olan enerji nakil hatlarının ayrı ayrı ele alınarak Çevresel Etkilerinin Değerlendirilmesidir. Oysa enerji santrali ile üretilecek enerjiyi ulusal ağa bağlayacak olan iletim hattı ayrılmaz ikilidir.

Doğa katliamına dönüştürülen HES projelerine karşı yöre halkı nöbet tutarak şarkılar besteleyerek, sivil toplum ve çevre örgütleri ise düzenledikleri çeşitli eylemlerle soruna dikkat çekmeye çalıştığını yazılı ve görsel medyadan izliyoruz. Yöre halkı ve sivil toplum örgütleri, demokratik ve hukuksal zeminlerde hak arayışlarını sürdürerek, mevcut yönetimin ortak olduğu doğa katliamına dur demeye devam ediyor. Bu gün için yargıya taşınmış olan HES projeleri hakkında yürütmeyi durdurma ve iptal kararlarının sayısı 26'ya

ulaşmıştır. Rize ili Fındıklı ilçesi Abu Çağlayan Deresi üzerindeki Paşalar Regülâtörü ve HES için Rize İdare Mahkemesi'nin verdiği yürütmeyi durdurma kararının gerekçesi, durumun vahametini açıkça ortaya seriyor. Mahkeme gerekçesinde, ... 'Arazilerin özellikleri, diğer faydalı kullanım şekilleri, flora ve faunası, endemik yapıları, yer şekilleri yöre halkının etkilenme durumu ve bunun gibi özellik arz eden unsurların ÇED kararı veren idare tarafından yerinde ve konunun uzmanları tarafından yeterince değerlendirilmeden, projenin çevresel etkilerine ilişkin olarak sadece proje sahibi firmanın hazırladığı dosya üzerinden karar alınmasının 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ÇED Yönetmeliği ile belirlenen amaçlara aykırı olacağı' belirtilmektedir. Mahkeme gerekçesinde de açıkça görüldüğü üzere, doğal çevre ve tabiat varlıklarımızın kurban edilmek istendiği HES projelerinin yerinde araştırılması uygun olacaktır.